

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕНАЛІЗАЦІЇ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЗА КК УКРАЇНИ

SOME ASPECTS OF PENALIZATION OF FALSIFICATION OF MEDICINES UNDER THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

Горбачова І.М.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права

Національного університету «Одеська юридична академія»

Статтю присвячено питанням пеналізації фальсифікації лікарських засобів. Визначено, що основним об'єктом злочину виступає порядок обігу лікарських засобів, а додатковими – життя та здоров'я населення, людини зокрема, конкурентні відносини. Відзначено порушення правил системності під час конструювання санкцій у нормах ст. 321-1 КК та відповідності покарання ступеню тяжкості злочину.

Ключові слова: лікарські засоби, фальсифіковані засоби, покарання, суспільна небезпечність.

Статья посвящена вопросам пенализации фальсификации лекарственных средств. Определено, что основным объектом преступления выступает порядок оборота лекарственных средств, а дополнительными – жизнь и здоровье населения, человека в частности, конкурентные отношения. Отмечено нарушение правил системности при конструировании санкций в нормах ст. 321-1 УК и соответствия наказания степени тяжести преступления.

Ключевые слова: лекарственные средства, фальсифицированные средства, наказание, общественная опасность.

The article is devoted to the penalization of falsification of medicines. The main object of the crime is the procedure for the circulation of medicines, and extra – life and health of the population, and human beings in particular, a competitive relationship were determined in the article. Systemic violation of the rules when designing sanctions in the rules of art. 321-1 of the Criminal Code, the punishment and the degree of social danger of the crime was noted in the article.

Key words: drugs, falsified medicines, punishment, social danger, public danger.

Постановка проблеми. Необхідність лікуватись навіть від звичайних сезонних захворювань існує незалежно від матеріального статку людини. А зниження рівня індивідуальних доходів громадян призводить до того, що широким попитом користуються дешеві лікарські засоби. Як наслідок, поруч із легальною реалізацією лікарських засобів усе частіше трапляються факти незаконного обігу фальсифікованих лікарських засобів.

В Україні, за різними даними, продається близько 50% підроблених ліків, серед них є засоби різного цінового спектру, передусім, відомих виробників із вираженими лікувальними властивостями (Кетанов, Уролесан, Омез, Доларен, Мезим форте, Фестал, Ессенціале форте Н, Гепабене, Циклоферон, Мілдронат, L-Лізіну Асціат [1, с. 102], Пенталгін Б, Цефазолін-КМП та Цефазолін у формі порошку [2] тощо. Найбільшу кількість підробок і фальсифікацій виявлено серед антибіотиків, що особливо небезпечно, оскільки зазначені препарати приймають під час серйозних захворювань, коли виникає реальна загроза для життя пацієнта.

Фальсифіковані лікарські засоби можуть містити відповідні препарати (діючу речовину) з точним її складом, невідповідними інгредієнтами, без активних інгредієнтів, із недостатньою кількістю активного інгредієнта або з підробленою упаковкою. Виявляють факти використання в лікарських препаратах небезпечних для здоров'я інгредієнтів (антифриз, гудрон тощо).

Нещодавно в Україні на законодавчому рівні було визначено поняття «фальсифіковані лікарські засоби» і передбачена кримінальна відповідальність за їх виготовлення та розповсюдження (в 2011 р. КК України доповнено ст. 321-1). Як зазначає С. Лебедь, останнім часом кількість фальсифікованих ліків в Україні суттєво збільшилась: якщо з 2011 р., коли вперше було запроваджено кримінальну відповідальність за фальсифікацію ліків, до серпня 2014 р., коли було введено мораторій на перевірки, правоохоронні органи виявили всього три випадки підпільного виробництва фальсифікатів (підпільні склади у Львові, Василькові, а також фальсифікація лікарських засобів компанії Neel), то починаючи із серпня

2014 р. і до сьогодні зафіксовано 18 таких випадків [3]. І це показники лише однієї з областей України.

Незважаючи на те, що кількість випадків виявлення фальсифікованих лікарських засобів за даними МОЗ України є вражаючою, судова практика за ст. 321-1 КК незначна. Так, за даними судової статистики за 2016 р. було за ст. 321-1 КК засуджено всього 3 особи, у 2015 році – 9 осіб, у 2014 році – 6 осіб, у 2013 році – 13 осіб, у 2012 році – 4 особи [4]. Це може свідчити або про наявність труднощів у реалізації положень цієї статті, або про фактичну неможливість виявити винних осіб. Враховуючи досить «молодий вік» складу злочину, передбаченого ст. 321-1 КК, реальний стан фальсифікації ліків в Україні, проведення аналізу ступеня суспільної небезпеки цього складу злочину та відповідності передбаченому санкціями ст. 321-1 КК покаранню є вельми актуальним.

Стан дослідження. Значний внесок у розробку питання вдосконалення законодавства у сфері фармацевтичної діяльності зробили Л. Бондарева, Е. Ушкалова, М. Шарасва. Аналізу посягань у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та інших злочинів проти здоров'я населення присвятили свої роботи Ю. Баулін, І. Коваленко, Н. Мірошніченко, І. Митрофанов, А. Музика, Є. Стрельцов, В. Ткаченко, Є. Фесенко.

Метою статті є здійснення аналізу ступеня суспільної небезпеки цього складу злочину через визначення об'єкту кримінально-правової охорони та ставлення особи до наслідків діяння, з метою виявлення відповідності передбаченому санкціями норм ст. 321-1 КК покаранню.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виробництво та розповсюдження фальсифікованих лікарських засобів створює серйозну загрозу для життя і здоров'я населення України, при цьому завдаються значні збитки легальним виробникам фармацевтичної продукції та державному бюджету. Особливо, якщо врахувати, що за даними ВООЗ найбільша кількість підробок – 42% – це антибіотики, протибактеріальні препарати – 47%, гормональні препарати – 11%, засоби, що впливають на тка-

нинний обмін – 7%, протигрибкові препарати – 7%, засоби, що впливають на шлунково-кишковий тракт – 7%, анальгетики – 7%, інші засоби – 15% [5, с. 3].

Однак не всі лікарські засоби, виготовлені з якимись порушеннями, є фальсифікатом. Потрібно розрізняти фальсифікацію лікарського засобу та контрафактні ліки. Фальсифікат – це свідомо зміна рецептури виробництва лікарського засобу (заміна дорогих компонентів на дешевші, заниження вмісту чи відсутність необхідного компонента, порушення часу та послідовності технологічного процесу, зниження рівня очищення, неякісні пакувальні матеріали тощо), а контрафакт – ліки, які випускаються без дозволу патентодержателя (фірми-розробника) [6, с. 169].

За ч. 1 ст. 321-1 КК України, кримінальну відповідальність тягне умисне виготовлення фальсифікованих лікарських засобів, а так само придбання, перевезення, пересилання чи зберігання з метою збуту або збут завідомо фальсифікованих лікарських засобів.

Ф. Бурчак вказує, що «при кваліфікації злочину завжди необхідно передусім встановити об'єкт конкретного злочинного посягання, бо відсутність об'єкту, предмета кримінально-правової охорони усуває суспільну небезпеку діяння і означає безпредметність постановки питання про злочин» [7, с. 112].

Суспільна небезпека – це властивість, притаманна злочинним діянням [8, с. 11], і саме вона відображує спрямованість останніх на спричинення шкоди об'єктам кримінально-правової охорони [9, с. 16]. Науковці майже одностайні в тому, що чим більшу цінність становить об'єкт, тим більш небезпечним повинно визнаватися діяння, що на нього посягає. Враховуючи приклади використання в різних країнах неякісних або взагалі фальсифікованих лікарських засобів та масштаби наслідків, до яких це призвело (наприклад, за підрахунками західних фахівців, фальсифіковані протималарійні засоби щорічно стають причиною 200 тис. смертельних випадків), можна констатувати, що суспільна небезпечність правопорушень у фармацевтичній сфері є дуже високою.

Фармацевтична галузь виступає як складна система, як сукупність взаємопов'язаних груп відносин, розташованих у певній послідовності. Кожна з таких груп (доклінічні та клінічні випробування лікарських засобів, їх сертифікація, порядок ввозу на територію України, оптова та роздрібна реалізація фармацевтичної продукції тощо) регулюється як окремими (спеціальними) нормативними актами, так і актами загальної дії. Стаття 54 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначає порядок забезпечення громадян лікарськими засобами, згідно з яким аптечні та лікувально-профілактичні заклади можуть відпускати лікарські засоби та імунологічні препарати, які дозволені для застосування МОЗ України і несуть відповідальність за забезпечення належного режиму їх зберігання та реалізації [10].

Виходячи з диспозиції ч. 1 ст. 321-1 КК, безпосереднім об'єктом злочину виступають суспільні відносини, що складаються у сфері забезпечення нормального функціонування фармацевтичних, лікувальних, науководослідних та інших підприємств і установ, що виключає вихід в обіг фальсифікованих лікарських засобів. Цей порядок встановлюється, в першу чергу, Законом України «Про лікарські засоби» [11]. Тобто, безпосереднім об'єктом кримінально-правової охорони за цією нормою є саме порядок обігу лікарських засобів.

Згідно з положеннями Закону України «Про лікарські засоби», лікарський засіб – будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох активних фармацевтичних інгредієнтів та допоміжних речовин), що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи будь-яка речовина або комбі-

нація речовин, яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу [11]. Всі лікарські засоби мають відповідати лікарській формі та якості, у межах терміну придатності його використання.

Лікарський засіб, що допускається до застосування на території України, має пройти державну реєстрацію та відповідати таким ознакам:

- 1) якість лікарського засобу – сукупність властивостей, які надають лікарському засобу здатність задовольняти споживачів за призначенням і відповідають вимогам, встановленим законодавством;
- 2) термін придатності лікарських препаратів;
- 3) лікарська форма – форма випуску і форма застосування [11].

Фальсифіковані лікарські засоби, в залежності від умов їх виробництва, поділяють на 4 групи [12, с. 104]:

– перша – це препарати, в яких відсутні всі інгредієнти зареєстрованого, так звані «плацебо» (муляжі), які взагалі не містять діючих речовин. Замість активної діючої речовини береться абсолютно нейтральний компонент – тальк, вапно, сода, крейда, а також натуральні барвники (буряк, морква тощо);

– друга – препарати, що містять інгредієнти, про які нічого не сказано на упаковці. Це препарати-імітатори, у них діюча речовина замінюється на більш дешеве і менш ефективне. Наприклад, на флакон зі звичайним фізіологічним розчином наклеюється етикетка від серйозного знеболюючого або онкологічного препарату. Ця група підробок найбільш небезпечна через абсолютно відмінний від очікуваного терапевтичний ефект;

– третя група – ліки, що містять інгредієнти, походження яких відрізняється від зазначеного на упаковці. Вони містять ту ж саму діючу речовину, тільки в більших або менших кількостях;

– четверта група – це найбільш поширена і якісна група підробок, так звані препарати-копії. У них міститься та ж діюча речовина і в тих же кількостях.

Крім того, розрізняють «білі» та «чорні» фальсифіковані лікарські засоби. «Білі» фальсифікати під відомі фірми мало чим відрізняються за якістю від аналогічних препаратів місцевого виробництва та субстандартної продукції. Основну небезпеку представляють «чорні» фальсифіковані лікарські засоби, тобто препарати, склад яких не відповідає назві (наприклад вода замість розчину фуросеміду), що має високий ризик відсутності ефективності та безпеки таких лікарських засобів.

Виходячи з такої класифікації, суспільна небезпечність порушень фармацевтичного законодавства не обмежується лише порядком обігу лікарських засобів. А вже додатковими об'єктами цього злочину можуть виступати здоров'я та життя населення і конкретної людини зокрема. Вживання потерпілими фальсифікованих лікарських засобів створює загрозу для здоров'я людини (погіршення стану, загострення хвороби тощо) або її життя (наприклад, фальсифікований лікарський засіб містить домішки, які є небезпечними для людини взагалі чи для конкретної особи з наявним захворюванням).

Фальсифіковані лікарські засоби або взагалі не здійснюють бажаного терапевтичного ефекту (наприклад, знеболювальні не «знеболюють»), або призводять, наприклад, до небажаної вагітності. Інколи такі препарати завдають значної шкоди здоров'ю через підвищений вміст шкідливих речовин. Наприклад, помилкове або навмисне введення у фармацевтичні препарати діетиленгліколю може негативно впливати на центральну нервову систему, печінку та нирки та призводити до смерті від ниркової недостатності.

За визначенням Міжнародного Медичного Конгресу, фальсифіковані (контрафактні) лікарські засоби – це

лікарські засоби, дійсне найменування або походження яких навмисно приховано [13]. Замість цього неправомірно використано позначення зареєстрованого продукту з його торговою маркою, упаковкою та іншими ознаками. У більшості випадків ці ліки нееквівалентні оригінальним препаратам за якістю, ефективністю або побічним діям.

Неправильне маркування з указаним на упаковці легальним виробником також може бути шкідливим для репутації та фінансового стану оригінального та / або поточного виробника, чия назва була використана. Виробництво та обіг фальсифікованих лікарських засобів, як і інша «тіньова» діяльність, завдають великих збитків державі та легальним господарюючим суб'єктам фармацевтичного ринку [14]. На думку П. Берзіна, в умовах ринкової економіки, коли декілька суб'єктів господарської діяльності виготовляють одну й ту саму продукцію, надають послуги одного виду, які не однакові за рівнем якості, споживачеві іноді не просто відрізнити товар або послугу однієї особи від такого ж товару (послуги), що пропонується іншим суб'єктом господарювання [15, с. 13].

Як зазначає О. Дудоров щодо злочину, передбаченого ст. 229 КК, суспільна небезпека правопорушення, що посягає на право інтелектуальної власності на торговельні марки, має багатоаспектний характер і полягає у загрозі засадам добросовісної конкуренції, заподіянні майнової шкоди суб'єктам господарської діяльності та підриві їх ділової репутації, розширенні тіньового сектора економіки, зниженні авторитету держави на міжнародній арені, скороченні іноземних інвестицій, порушенні прав і законних інтересів споживачів [16, с. 23]. Так, особи, які випускають товари під чужими торговельними марками, що вже добре зарекомендували себе на ринку, є класичними недобросовісними конкурентами, яким вдається зекономити кошти, необхідні для проведення реклами, маркетингових досліджень, придбання складного та дорогого обладнання тощо. Використовуючи чужу торговельну марку, порушник розширює збут своєї продукції. При цьому на ринку об'єктивно зростає попит на оригінальні лікарські засоби, які виготовляються та (або) реалізуються власником торговельної марки, а останній витісняється з ринку в тій частині платоспроможного попиту, в якій він задовольняється реалізацією фальсифікованих лікарських засобів. Крім збитків у вигляді упущеної вигоди, завдається шкода діловій репутації власника торговельної марки, оскільки його торговельна марка нерідко використовується на товарах значно нижчої якості.

Отже, суспільна небезпечність злочинів, передбачених ст. 321-1 КК, визначається шкодою або загрозою її спричинення встановленому законодавством порядку обігу в Україні лікарських засобів, загрозою для життя та здоров'я невизначеного кола осіб. Крім того, суспільна небезпечність цього злочину доповнюється порушенням інтелектуальних прав, засади конкурентних відносин. Жодним чином не применшуючи ступеня суспільної небезпеки злочинів, склад яких визначено цими нормами, варто відзначити певну законодавчу непослідовність під час визначення міри покарання в санкціях цих норм.

Аналізуючи санкції норм, що передбачені ст. 321-1 КК України, за позицією законодавця вчинення незаконних дій щодо фальсифікованих лікарських засобів є умисним злочином середньої тяжкості за ч. 1; умисним тяжким – за ч. 2 ст. 321-1 (від 5 до 8 років позбавлення волі з конфіскацією майна), та особливо тяжким – за ч. 3 ст. 321-1 КК (позбавлення волі на термін від 8 до 10 років або довічне позбавлення волі з конфіскацією майна).

Варто погодитись із Т. Сахарук, що в санкціях кримінально-правових норм знайшла своє відображення типова оцінка тяжкості всіх тих злочинів, про які йдеться

у диспозиції. Ця оцінка заснована на загальних, єдиних ознаках злочину, їх видовій характеристиці та виражається у типовій мірі покарання [17, с. 13].

Непослідовність законодавця полягає в нетиповій оцінці тяжкості цих злочинів, невідповідності ступеню суворості покарання та фактично створенні колізійного положення щодо ч. 2 ст. 59 КК.

По-перше, в санкції ч. 2 ст. 321-1 КК (так само – в ч. 3 ст. 231-1 КК) визначено в якості обов'язкового додаткового покарання конфіскацію майна. За правилами, передбаченими ч. 2 ст. 59 КК України, конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки, незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу. Правильно зазначається в монографічному дослідженні, що суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 321-1 КК України, характеризується прямим умислом і метою збуту під час придбання, перевезення, пересилання чи зберігання фальсифікованих лікарських засобів. А мотивація злочину може бути різною і на кваліфікацію не впливає [18, с. 70]. Дійсно, такий злочин може бути вчинено і з інших, окрім корисливих, мотивів (наприклад, помста або підрив авторитету певної фармакологічної фірми). Отже, не можна передбачити конфіскацію як обов'язкове додаткове покарання за санкцією цієї норми.

В санкції ч. 3 ст. 321-1 КК визначено два основних альтернативних видів покарання – позбавлення волі на термін від 8 до 10 років або довічне позбавлення волі. Як слушно зауважує А. Музика, ставлення винного до наслідків злочину (загроза для життя чи здоров'я особи, смерть особи або інші тяжкі наслідки) є необережним [14, с. 936]. Якщо ж виходити зі змісту цієї норми, за незаконні дії з фальсифікованими лікарськими засобами (за умов необережного ставлення до спричинення смерті особі або до інших тяжких наслідків) закон передбачає призначення, як альтернативи, довічного позбавлення волі. Втім, таке ж покарання можна призначити особі за санкцією ч. 2 ст. 115 КК, тобто за умисне вбивство за обтяжуючих обставин (наприклад, вчинене загалом небезпечним способом, вбивство двох або більше осіб тощо). Проте в цьому випадку варто констатувати порушення співмірності ступеня тяжкості умисного вбивства та необережного заподіяння смерті людині (чи декільком особам). Крім того, якщо під «іншими тяжкими наслідками» розуміти тяжкі тілесні ушкодження, то за санкцією ч. 2 ст. 121 КК України максимальне покарання передбачено у вигляді позбавлення волі до 10 років. Таким чином, недоречним вбачається передбачення в ч. 3 ст. 321-1 КК України покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Висновки. Суспільна небезпечність фальсифікації лікарських засобів або їх обігу визначається, в першу чергу, через коло суспільних відносин, які складають об'єкт цього злочину. Основним об'єктом виступає встановлений законом порядок обігу лікарських засобів, додатковим, факультативним – життя та здоров'я невизначеного кола осіб, нормальні конкурентні відносини. Втім, відзначається певна непослідовність у визначенні міри покарання та невідповідності ступеня суспільної небезпечності злочину. А саме, у необгрунтованості, з точки зору положень Загальної частини КК, передбачення додаткового обов'язкового покарання у вигляді конфіскації майна та невідповідності суворості довічного позбавлення волі ступеню суспільної небезпеки злочину, передбаченого ст. 321-1 КК. У протидію цьому злочину варто виходити не з принципу «максимальної суворості покарання», а з принципу невідворотності кримінальної відповідальності за злочинні діяння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ткаліч В. Окремі напрями протидії фальсифікації лікарських засобів / В. Ткаліч // Криміналістичний вісник. – № 2(18). – 2012 – С.102 – 105.
2. Коротко О. Проблема фальсифікованих і субстандартних ліків / О. Коротко – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/11316>
3. Лебедь С. Фальсифіковані ліки в Україні: проблеми і шляхи вирішення / С. Лебедь. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fp.com.ua/articles/falsifikovani-liki-v-ukrayini-problemi-i-shlyahi-virishennya/>
4. Судова статистика: звітність – за даними Судової адміністрації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/sudova_statystyka/
5. Сур С., Пилипенко І. Державний контроль якості лікарських засобів в Україні в 2004 році: проблеми і результати / С. Сур, І. Пилипенко // Фармацевтична Україна. – 2005 – № 1 – С. 3 – 5.
6. Ушкалова Е. Проблемы фальсификации лекарственных средств: фокус на антимикробные препараты / Е. Ушкалова // Клиническая микробиология и антимикробная химиотерапия. – 2005. – Т. 7. – № 2. – С. 168 – 170
7. Бандурка С., Слинько С. Наркомафия: уголовно-правовые средства борьбы / С. Бандурка, С. Слинько – Харьков: РИФ «АРСИС ЛТД», 2001. – 320 с.
8. Чубарев В. Тяжесть преступного деяния: автореф. дисс. ... д-ра юрид. наук / В. Чубарев. – Украинская академия внутренних дел. Научно-исследовательский центр. – К., 1992. – 35 с.
9. Кругликов Л. Характер и степень общественной опасности преступлений и обстоятельства дела, смягчающие и отягчающие ответственность как критерии назначения наказания (понятие, соотношение) / Л. Кругликов // Пути повышения эффективности борьбы с преступностью: Межвузовский сборник. – Барназ. – 125 с.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – ст. 19.
11. Про лікарські засоби: Закон України від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – Ст. 86.
12. Сур С., Зволінська Н., Архіпова Н. Створення системи професійного тестування лабораторій в системі державної інспекції з контролю якості лікарських засобів МОЗ України / С. Сур, Н. Зволінська, Н. Архіпова // Збірник наукових статей ЗДМУ «Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики». – Вип. X. – 2003. – С. 103-106.
13. Контрафактні вироби медичного призначення: доповідь Секретаріату ВООЗ від 30 квітня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB124/B124_14-ru.pdf
14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М. Мельника, М. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2010 – 1288 с.
15. Берзін П. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / П. Берзін – К.: Акад. адвокатури України, 2004. – 21 с.
16. Методи визначення фальсифікації товарів: підручник / А. Дубініна, І. Овчиннікова, С. Дубініна, Т. Летута. – К.: Вид. дім «Професіонал»; ЦУЛ. – 2010. – 152 с.
17. Сахарук Т. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України та зарубіжних країн: порівняльний аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Т. Сахарук. – Київ: Б.в., 2006. – 18 с.
18. Злочини проти здоров'я населення, що порушують право на якісне забезпечення лікарськими засобами: монографія [І. Митрофанов, А. Пругула, Є. Стрельцов]; за заг. ред. Є. Стрельцова. – Одеса: Фенікс, 2015. – 158 с.

УДК 343.615

СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАПОДІЯННЯ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ

SOCIAL CONDITIONALITY OF CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR BODY INJURIES

Гураль Л.О.,

*ад'юнкт кафедри кримінального права та кримінології
Львівського державного університету внутрішніх справ*

У статті проаналізовано найсуттєвіші чинники соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за заподіяння тілесних ушкоджень. Розглянуті думки науковців щодо доцільності протидії таким суспільно небезпечним діянням кримінально-правовими засобами. Встановлено відповідність норм Кримінального кодексу України, які передбачають відповідальність за заподіяння тілесних ушкоджень, нормам вітчизняного й міжнародного законодавства.

Ключові слова: соціальна обумовленість, тілесні ушкодження, чинники соціальної обумовленості, суспільна небезпека, кримінально-правові засоби.

В статье проанализированы наиболее существенные факторы социальной обусловленности уголовной ответственности за причинение телесных повреждений. Рассмотрены мнения ученых относительно целесообразности противодействия таким общественно опасным деяниям уголовно-правовыми средствами. Установлено соответствие норм Уголовного кодекса Украины, предусматривающих ответственность за причинение телесных повреждений, нормам отечественного и международного законодательства.

Ключевые слова: социальная обусловленность, телесные повреждения, факторы социальной обусловленности, общественная опасность, уголовно-правовые средства.

The most essential factors of social conditionality of criminal responsibility for body injuries are analyzed in this article. Such criteria of public danger of such acts as the object of encroachment of certain group of crimes and the damage, which is caused (can be caused) by the pointed socially dangerous acts, are considered. Scientist's opinions as for expediency of counter action to such socially dangerous acts by criminal law means are considered. The accordance of norms of the Criminal Code of Ukraine providing the responsibility for body injuries to the norms of native and international legislation.

Key words: social conditionality, body injuries, factors of social conditionality, social danger, criminal law means.